

STORTINGET

Representantforslag 151 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Une Bastholm og Lan Marie Nguyen Berg

Dokument 8:151 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Une Bastholm og Lan Marie Nguyen Berg om utfasing av torv i hagejord

Til Stortinget

Bakgrunn

Myr er Norges viktigste levende karbonlager. Myr er samtidig en særegen naturtype og levested for unikt tilpassede planter og dyr. I en tid da det må investeres svært mye i klimatilpasning, må det tas inn i all planlegging at myr gir kapasitet som flomvern, flomdemper og vannrensere som det ville kostet samfunnet enorme beløp å bygge opp.

Svært store myrarealer i Norge er allerede bygd ned og ødelagt av mange typer inngrep. Diverse tiltak for å bevare myr er etter hvert iverksatt og varsles av regjeringen, men en gjenværende trussel mot myr er etablerte torvuttak. Årlig slippes det ut anslagsvis 83 000 tonn CO₂-ekvivalenter fra torvproduksjon, ifølge Miljødirektoratet. Mesteparten av torven brukes i plante- og hagejord som selges til private, altså et forholdsvis lite kritisk produkt der det dessuten finnes alternativer.

Uttaket av torv foregår først og fremst på høgmyr, som utvikles svært langsomt og er en truet naturtype. Regjeringen foreslo allerede i 2022 å inkludere høgmyr i utvalgte naturtyper som ledd i gjennomføringen av oppfølgingsplanen for trua natur. Et eksempel på høgmyr er den store Jødahlsmåsan på Øvre Romerike, hvor det fortsatt pågår diskusjon i kommunen om avvikling av det store torvuttaket på myra.

Det er bred politisk enighet om myras verdi, og om at ivaretagelse og restaurering av myr er svært viktige natur- og klimatiltak. I 2023 la Miljødirektoratet fram et forslag til forbud mot nedbygging av myr. Forslaget er nå til behandling i departementene. I forskriftutkastets § 1 slås følgende fast:

«Som nedbygging regnes alle tiltak som reduserer eller forringer myra. Dette omfatter grøfting og andre tiltak som endrer vannbalansen i jorda, utfylling, lagring av masser og andre tiltak som reduserer myras økologiske funksjon eller funksjon som karbonlager.»

Etter forslagsstillernes vurdering må denne definisjonen nødvendigvis bety at et forbud mot nedbygging av myr innebærer forbud mot uttak av torv, siden torvuttak udiskutabelt svekker myras økologiske funksjon og funksjon som karbonlager betydelig.

Et ensidig norsk forbud mot torvuttak, uten restriksjoner på forbrukssiden, kan imidlertid føre til at torv i stedet importeres fra andre land og at utslippene og naturødeleggelsene fra torvuttak flyttes til andre land. Et norsk forbud mot nedbygging av myr må føre til reelle utslipps- og naturbesparelser, og ikke til at naturødeleggelse og utslipp eksporteres.

Omtrent 75 prosent av torvforbruket i Norge går til jordprodukter. Rundt 90 prosent av all hagejord og dyrkingsjord som selges, består av torv. Forslagsstillerne mener derfor at et forbud mot nedbygging av myr, herunder torvuttak, må følges av et forbud mot bruk av torv i hagejord.

I Meld. St. 14 (2015–2016) – Natur for livet varslet regjeringen Solberg at den ville «vurdere utfasing av torv nærmere».

I energi- og miljøkomiteens behandling av meldingen, jf. Innst. 294 S (2015–2016), skrev en samlet komité at den mener

«en plan for utfasing av torv er et viktig tiltak, og [komiteen] mener regjeringen må igangsette dette arbeidet snarest mulig, samtidig som det må arbeides fram gode og bærekraftige alternativer til torv som strukturmiddel i hagejord og til bruk i veksthus.»

I oppfølgingen av stortingsbehandlingen fikk Miljødirektoratet i 2018 i oppdrag å utarbeide en plan for utfasing av torv i jord og dyrkingsmedier. Rapporten ble lagt fram den 15. april 2020. Utfasing av bruken av torv i det private hagemarkedet skulle skje «så snart som mulig og innen 2025». For proffmarkedet skulle utfasingen skje innen 2030.

Miljødirektoratets plan har imidlertid ikke blitt fulgt opp, verken av forrige eller sittende regjering.

Myras verdi, både som økosystem og karbonlager, har med god grunn fått økt oppmerksomhet de siste årene. Forslagsstillerne mener derfor det er viktig, for å ta vare på myr både i Norge og andre land, å redusere forbruket av torv i jordprodukter mest mulig.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge fram en plan for full utfasing av torv i hagejord og dyrkingsmedier innen 2030.

10. april 2024

Rasmus Hansson

Une Bastholm

Lan Marie Nguyen Berg